

slo

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Samen schrijven samen leren

Anke Herder

Landelijke netwerkdag voor taalspecialisten

Onderzoek in de taaldomeinen

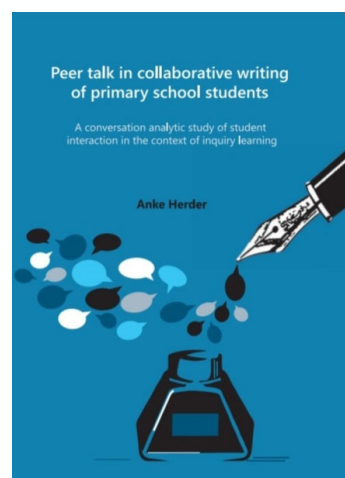
15 april 2021

1

Peer talk in collaborative writing of primary school students. A conversation analytic study of student interaction in the context of inquiry learning

slo

2

Deze presentatie

1. Context en data
2. Methode: Conversatieanalyse
3. Samen schrijven: voorstellen doen en reflecteren
4. Samen leren: kennis delen met medeleerlingen
5. Discussie

slo

3

Context

Lectoraat Taalgebruik en Leren
NHL Stenden hogeschool

2012-2015 (RAAK Pro)
Project *Samenwerken en Taalvaardigheid*

- 6 scholen po, 2 projecten per jaar
- Onderzoekend leren
- *Educational Design Research*

slo

4

Sociaalcultureel perspectief op schrijven en leren

'Kennis' is het product van gezamenlijke onderhandelingen over betekenissen, waarbij deelnemers verschillende communicatieve strategieën gebruiken om gezamenlijk begrip te construeren (Rojas-Drummond, Mazón, Fernández, Wegerif 2006)

Cognitieve ontwikkeling is ingebed in sociaalculturele praktijken (Bereiter, 2002; Rogoff, 2003; Van Oers, 2008); deelname aan dialogische praktijken (Alexander, 2008)/ verbale interactiepraktijken is zowel doel als middel van leren (Freebody, 2003)

slo

5

5

Data

Video-opnamen hele project (2012-2015): ± 450 uur

33 video-opnamen met gezamenlijke schrijfactiviteiten
Totale duur: 6 uur en 13 minuten

Tijd per schrijfsessie: variërend van 1.27 tot 52.26 minuten, met een gemiddelde van 10.39 minuten

slo

6

Schrijfproducten	Voornaamste activiteit	Aantal events
Plan van aanpak	Onderzoeksvragen opschrijven (logboek)	3
Reflectie	Reflecteren op activiteiten/voortgang (logboek)	3
Mind map	Nieuw onderwerp verkennen (voorkennis)	3
Lijst met vragen	Interviewvragen formuleren	3
Brief	Brief schrijven (vnl. verzoek om informatie)	7
Aantekeningen	Aantekeningen maken bij (online) teksten	8
Verhaal	Verhaal schrijven over bevindingen	1
Verslag	Informatieve tekst schrijven over bevindingen	2
Poster	Korte teksten of onderschriften schrijven	2
PowerPoint	Korte teksten in een presentatie schrijven (ppt)	1

7

Hallo wij zijn [redacted]
Van O.B.S de Pipegaal uit groep 5/6.
Ons onderwerp gaat over vroeger en nu.
Wij zouden graag meer informatie willen hebben
over het verleden van Warns.
[redacted] dingen op noemen wat er oud

Logboek

Datum	Wat hebben we ontdekt? Welke informatie was nieuw? Wat zijn belangrijke woorden?
14 oktober	Donnerdag hete erst prinsen en ze den

Wekregen hier alseerst uleg van frankote molaaur.

toen wbes hij na r ole weken tegte alles uit

toen ze hij hoe de molaurs moelen kruien,

Drankvrogwie het wel wilde proberen

Dit is een krui.

uit de mlo en de achternaam kan de rechter kan
ke koning van hederland de broer van napoleon

na sparten is down belangrigh een spofing down is afhalen gebouwd aan heffe

slo

8

Methode: (toegepaste) conversatieanalyse

Inductieve micro-analyse van de manieren waarop deelnemers hun interactie organiseren en sociale acties tot stand worden gebracht

(Antaki, 2011; Mazeland, 2003; Ten Have, 2007)

- Transcriptie videodata (CA-conventies, Jefferson 1984; Ten Have 2007)
- Collectiestudies (Clift & Raymond, 2018)
- Sequentiële analyse (Schegloff 2007) → functie van uitingen

slo

9

1	Ivy	ze zijn heel erg lief
2		
3	Lauren	maar dat heeft niks met paarden te maken
4		
5		
6	Megan	nee maar misschien is dit het allemaal wel
7		
8	Megan	een hoevenkrabber
9		

slo

10

```

1  Ivy          ze zijn heel erg lief
2              (0,5)
3  Lauren →    °maar dat eh (.) heeft niks met paarden te
               maken°((schudt hoofd, kijkt even naar Ivy))
4              (3,0)((Lauren gumt iets uit))
5  Lauren      [((gumt))
6  Megan       [°nee:° (.) maar misschien is dit het allemaal
               wel,
7              (2,0)
8  Megan       een hoevenkrabber
9              (0,5)

```

slo

11

Methode: (toegepaste) conversatieanalyse

Inductieve micro-analyse van de manieren waarop deelnemers hun interactie organiseren en sociale acties tot stand worden gebracht

(Antaki, 2011; Mazeland, 2003; Ten Have, 2007)

- Transcriptie videodata (CA-conventies, Jefferson 1984; Ten Have 2007)
- **Collectiestudies** (Clift & Raymond, 2018)
- **Sequentiële analyse** (Schegloff 2007) → functie van uitingen

slo

12

Samen schrijven

slo

13

Flower & Hayes (1980), Hayes (1996; 2006)

Houtkoop-Steenstra (1987), Couper-Kuhlen (2014), Stevanovic & Peräkylä (2012), [...]

Bereiter & Scardamalia (1987), Chen & Myhill (2016), Deane et al. (2008), [...]

slo

14

Onderzoeksvragen

1. Hoe doen leerlingen voorstellen en hoe behandelen zij voorstellen?
2. Hoe reflecteren leerlingen op de keuzes die ze als schrijvers maken?
3. Hoe komen leerlingen tot het delen van kennis?
4. Hoe functioneren uitingen met 'ik weet', 'jij weet', 'wij weten'?

slo

15

Voorstellen doen (deelstudie 1)

Leerlingen moeten tot gezamenlijke besluiten komen en dat verloopt via voorstel-sequenties (Houtkoop-Steenstra 1987; Siitonen & Wahlberg 2015; Stevanovic, 2012; 2015; Stivers & Sidnell 2016; Yasui, 2013; Zinken Ogiemann, 2011)

In mijn data hebben voorstellen van leerlingen betrekking op:

- inhoud van de tekst
- procedure (*task management*)
- formulering
- tekststructuur
- lay-out (bij gebruik computer)

slo

16

47	B:	uhm:: dan kunnen we waarom je de brief gaat schrijven moeten we	
48		eerst doen ((leest hulpkaart))	
49	C:	°wij schrijven deze brief omdat wij informatie°	←
50	B:	ZOEken Over <u>verleden</u> , over het verleden	
51	C:	ja bijvoorbeeld dan moeten we eerst even leggen- zeggen waar we	←
52		het over hebben °dus uhm:°	
53		(1.0)	
54	B:	wij doen het over uh het verleden uh kunnen jullie ons helpen	←
55		>°om°< informatie op te zoeken	
56	C:	wij doen een project over het verleden	←
57	B:	ja	
58	A:	oké=	
59	B:	=°dus wij doen een project over het verleden° (.) >°schrijf	←
60		maar op°<	
61		(3.5) ((C schrijft))	

17

Reflectieve praktijken (deelstudie 2)

Waar reflecteren leerlingen op/ wat maken ze relevant?

Hoe komt dat interactioneel tot stand?

- * **Gepastheid** (31 fragmenten)
- * **Correctheid** (43 fragmenten)

slo

18

GEPASTHEID: HOEVEELHEID INFORMATIE

1 Abby waa[:rv]oor (.) waar- (.) waarom hebben de (.) hebben
 2 boeren zoveel machines,
 3 Jesse [wat is]
 4 Owen om te- om [te-
 5 Jesse [wat is het wat is het beroemdste dier? wat is
 6 het beroemdste dier voor=
 7 Liz → =dat hebben we al.
 8 (.)
 9 Jesse oh ja.
 10 (.)
 11 Abby welk dier=
 12 Owen → =welk dier >oh dat hebben we al.<
 13 (.)

slo

19

GEPASTHEID: RELEVANTIE M.B.T. ONDERWERP

1 Lewis door wie is Nederland opge[↑]richt
 2 Quinn jA:
 3 Alice → ja maar >dat heeft meer< met NEderland te maken
 dan met de vlag.
 4 Quinn nA:
 5 Lewis ja oké
 6 (1.5)

slo

20

GEPASTEID: WOORDKEUZE

1 Nina of (.) ehm (.) hoe lang (.) doe je al aan dansen
 2 Lara [ja ((knikt))
 3 Caitlin → [ja dat kan (.) hoe lang doet u aan dansen
 4 ★ >want je weet niet of het een menee:r of een mevrouw
 is<
 5 Lara ja ik weet het [() ((kijkt naar
 Caitlin))
 6 Caitlin [ja maar (.) ja maar kijk
 [als we nou
 7 Jade [maar ↑u vind ik zo kle:fferig
 8 [((Lara en Nina lachen))
 9 Caitlin ★ [ja maar >tegen oude mensen moet je altijd< u
 ↓zeggen
 10 Jade ja maar ik denk niet dat er ↑heel veel ouwe mensen
 ↓dansen
 11 (0,5) ((iedereen lacht))
 12 Nina → ↓oké (.) doen we gewoon je.

21

CORRECTHEID

VERZOEK OM HULP DOOR DE SCHRIJVER

1 (6,0) ((Alison schrijft))
 2 Rebecca [((lachje)) zet je een raam open ((naar kind in ander
 groepje))
 3 Alison [((schrijft))
 4 (1,0) ((Alison stopt met schrijven))
 5 Alison → wieken schrijf je toch met één K
 6 Rebecca ★ wie:ken (.) ja (.) want wieke (.) schrijf je ook met
 7 één K (.) °°(volgens mij)°°
 8 (4,0) ((Alison schrijft))

slo

22

CORRECTHEID

INSTRUCTIES DOOR NIET-SCHRIJVENDE LEERLING

```

1  Luna      nee: eh ja nee (.) hoe werden politiepakken gemaakt
2              (2,0) ((Sophia schrijft, Luna kijkt mee))
              [((schrijft))
4  Luna →    [pakken met twee keer de k
5              (6,0) ((Sophia schrijft, Luna kijkt mee))
6  Sophia    [((schrijft))

7  Luna      [°( hoe werden) po:litie: pa:kke:::n° ((kijkt mee))
8              (2,0) ((Sophia schrijft))
9  Sophia    ik ga even bij °fiona° kijken hoor ((staat op en loopt
              weg))

```

slo

23

CONCLUSIES (1/2)

- i. Samen schrijven verloopt via voorstellen voor: procedure (aanpak), inhoud, (+) formulering, tekststructuur, lay-out (computer)
- ii. Tijdens het genereren van ideeën bespreken studenten de *geschiktheid/gepastheid* van voorstellen voor de tekst, door opmerkingen over redundantie, relevantie en stijl, als verantwoording voor een (gedeeltelijke) afwijzing van een voorstel.

slo

24

CONCLUSIES (2/2)

- v. Tijdens en na het opschrijven van nieuwe tekst reflecteren leerlingen op *correctheid*, door uitingen over spelling, grammatica en interpunctie, via verschillende praktijken: verzoeken om hulp (*recruitments*), instructies en ander-correcties.
- vi. Kennis over schrijfnormen/schrijfconventies wordt geëxpliciteerd en besproken.

slo

25

slo

26

Samen leren

slo

27

Onderzoeksvragen

1. Hoe doen leerlingen voorstellen en hoe behandelen zij voorstellen?
2. Hoe reflecteren leerlingen op de keuzes die ze als schrijvers maken?
3. Hoe komen leerlingen tot het delen van kennis?
4. Hoe functioneren uitingen met 'ik weet', 'jij weet', 'wij weten'?

slo

28

218	C	waarmee ze <u>paarden</u> be <u>slaan</u>
219	B	ja
220	C	beslaahaan
221	A	gereedschap of zo (.) ↑toch
222	C	ja
223	B	boem boem boem dood ((<i>slaande beweging met potlood</i>))
224	D	nee: ik vind het niet zo goed.
225	C	jij vindt ook n- (.) jij vindt ook [niks goed
226	D	[melle::
227	C	nee kijk z- (.) zo van ehm
228	B	ik snap het niet helemaal die vraag
229	C	kijk (.) [hoe (.) beslaan ze ook paa:rden
230	B	[wat betekent
231		(0,5)
232	B	ja maar wat is beslaan
233	C	beslaan dat is een hoefijzer (.) [onder de voeten doen
234	B	[oh onder de voet doen
235	C	ja
236	B	ik weet dat wel
237	C	nee maar <u>beslaan</u> ze ook paarden in de smederij (.) want <u>dat</u> weten we
238		↑ niet
239	B	ik denk niet [<u>in</u>
240	A	[nee nee maar hoe maken ze ↑hoefijzers
241	C	nee maar die maken ze niet die kopen ze (.) en die maken ze dan
242		gloeiend om in de goeie vorm van de hoef te doen
243	D	nou ik weet (het) hoe duur zijn de hoefijzers↑

29

Kennisuitingen worden geproduceerd als

- a) 'Accounts' (voor voorstellen/afwijzingen)
- b) Reacties op verzoek om informatie
- c) Correcties van een ander

In *uptakes*

- d) Instemming
- e) Verzoek om bevestiging
- f) Weerlegging
- g) Uitbreiding

slo

30

49. B stoppen,
 50. A nee ma[ar niet stoppen
 51. C [met gas boren.
 52. (1.0)
 53. A → niet (.) juist niet stoppen gewoon iets minder doen. want
 54. als ze gaan stoppen dan (.) dan kunnen we toch niet leven?
 55. (0.5)
 56. B → jawel ze halen gewoon ergens anders gas.
 57. (1.0)
 58. C → hutss dat kan,
 59. A ja ma[ar
 60. C → [beter voor ons
 61. (0.5)
 62. A een beetje uhm:: minder willen ((schrijvend))
 63. (0.5) ((A schrijft))

slo

31

84.D ik weet 't 'niet' (.) weet jij het cArmen↑ ((iedereen kijkt naar
 85. A))
 86.C ik weet: er ee:n (.) deze is echt vet goed
 87.A oke [welke
 88.C maak je 'ook' (.) mAken ze ook elektrische ma[chines
 89.B → [nee:: ((schudt
 90. hoofd)) want van vuur kun je geen elektrische machines maken
 91.C jawel hoor (.) want je kan ook een ketting van een van een
 92. elektrische zaag
 93.B ja maar dan heb je ook nog van die gaatjes nodig en dat kunnen
 94. ze daar niet maken bij een smid

slo

32

Uitingen met 'weten' (deelstudie 4)

Centrale vraag:

wat is de gespreksfunctie van uitingen met 'ik weet',
'jij weet' en 'wij weten'?

slo

33

Positioneren als 'wetend'

- 71 Marian ik °ga even verder lezen en° (dan) uh: ((leest hardop
72 voor)) >het Ierse woord voor de maand ↓november< (.) het
73 is een eh: ((stopt met lezen))
74 Ben wie heeft het bedacht, ((gazes in learning log))
75 (1.6) ((Ben typt))
76 Marian → dat is een ma:n. dat weet ik wel
77 Anouk ja maar daar >moeten we dan nog< meer over vertellen,

slo

34

Claimen van gedeelde kennis

222 Caren hadden jullie vroeger ook (.) koffie.
 223 (4.8) ((Maya schrijft, Caren leest mee))
 224 Caren bij >°zeven.°< ((Maya schrijft))
 225 (4.0) ((Maya schrijft, Caren leest mee))
 226 Caren dee dee ((dicteert))
 227 (.)
 228 Maya → >°weet ik.°< ((schrijvend))

slo

35

Vaststellen van gezamenlijke kennis

143 Lauren hij is bijna ↑helemaal VOL
 144 Lauren [((laat papier zien))
 145 Ivy [fhoef hoe::f
 146 Megan → [fhoef hoe:f (.)fwij weten veel over paardrijden.f
 147 (3.8)
 148 Ivy ze zijn heel erg lief,

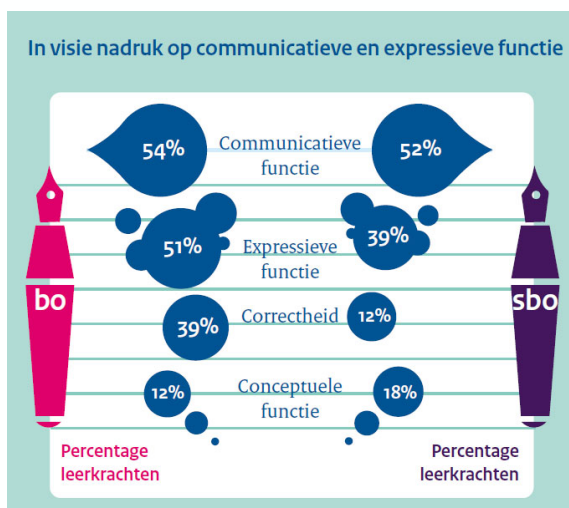
slo

36

slo

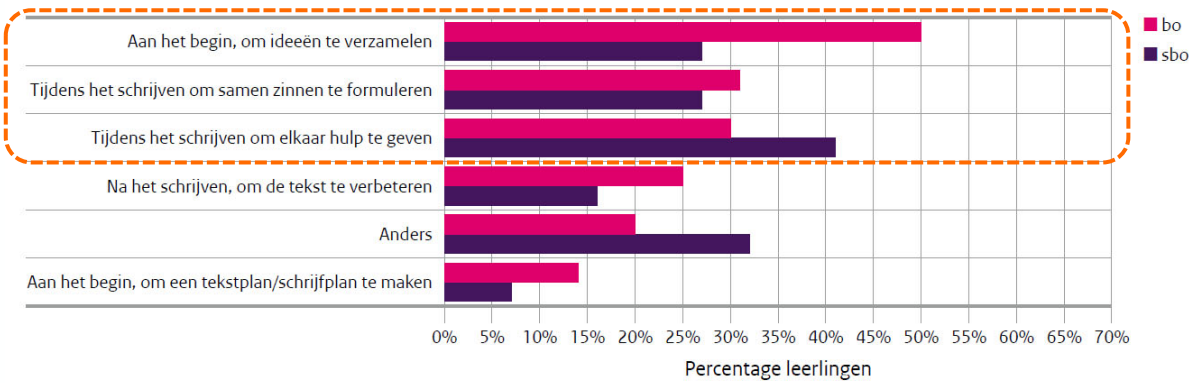
37

slo

38

Figuur 1.4.3c - Samenwerking tijdens de schrijflessen volgens de leerlingen (interviewdata),
uitgesplitst naar bo en sbo ($n_{bo}=135$, $n_{sbo}=44$)

slo

39

Discussie

slo

40